

Hänvisning
Ert ärende VN/2745/2026

Kontaktperson
Ylva Lindström, +358 (0)18 25000 (växel)
ylva.lindstrom@regeringen.ax

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om motgift vid överdosering av opioider och lag om ändring av läkemedelslagen

Enligt 28 § 2 mom. i självstyrelselagen för Åland ska i fråga om lagar som har särskild betydelse för landskapet Åland utlåtande inhämtas av landskapet innan lagen stiftas. Någon begäran om utlåtande gällande förslaget till lag om motgift vid överdosering av opioider har inte tillställts landskapsregeringen.

Landskapsregeringen konstaterar att endast delar av propositionens innehåll samt själva lagtexten översatts till svenska. Landskapsregeringen kan därför inte bedöma om landskapsregeringen kunnat bilda sig en så heltäckande uppfattning i ärendet så att alla för landskapsregeringen relevanta synpunkter kunnat medtas i utlåtandet.

Förslaget

Syftet är att kunna vidta åtgärder som stöder minskning av antalet narkotikarelaterade dödsfall bland unga då det särskilt bland personer under 25 år blivit vanligare med narkotikarelaterade dödsfall till följd av överdosering av opioider. Genom tidigt ingripande och genom att ge personen naloxon innan prehospitalkakutsjukvården anländer kan man försöka förhindra dödsfall till följd av överdosering av opioider. 2026 förväntas naloxon som nässprej att börja säljas som egenvårdsläkemedel i apoteken. Enligt förslaget föreslås de förändringar som behövs i lagstiftningen för att läkemedlet, med tanke på nödsituationer, ska kunna användas av personer som löper risk för överdosering av opioider och deras närstående. I lagförslaget finns förslag på en ny praxis för att möjliggöra en omfattande avgiftsfri och anonym distribution av sådant naloxonnässprej som används som motmedel mot opioidöverdos.

Lagstiftningsbehörighet

Enligt 18 § 12 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet behörighet i fråga om hälso- och sjukvård, med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar samt 30 punkten behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål. Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen hör socialvården till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringens yttrande

Regeringens proposition rör rättsområden där riket primärt har lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen konstaterar att organiseringen avseende hur motgift mot opioidöverdoser distribueras skiljer sig delvis mellan riket och Åland. Utifrån att lagstiftningen i sig rör område där riket har lagstiftningsbehörighet blir utpekandet av socialvårdslagen (FFS 1301/2014) enligt förslagets 6 § 2 mom. något problematiskt då denna lag inte tillämpas på Åland.

Landskapsregeringen vill även lyfta fram att enligt definitionen gällande tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster enligt 3 § 3 p. hänvisas till lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (FFS 703/2023). Denna lag är inte direkt tillämplig på Åland utan tillämpas på Åland genom blankettlag Landskapslag (2025:84) om tillämpning på Åland av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården. Således uppstår samma problematik som lyftes fram kring organiseringen.

Minister

Arsim Zekaj

Byråchef

Ylva Lindström